

Capreolus

TIJDSCHRIFT VOOR REEWILDBEHEER

17^e jaargang, nr. 68
winter 2010 / 2011

2011 wordt een
bijzonder jaar

Al ruim 450
reewildbeheerders
opgeleid

Een gevarieerd
bos kent geen
problemen

Je leert niet
schieten van horen
zeggen

Colofon

Opggericht op 21 april 1951

Capreolus, Tijdschrift voor Reewildbeheer
van de Vereniging Het Reewild.
ISSN: 0929-1091
Verschijnt 4 x per jaar.

Redactie:

D.J. Buijtendorp - Eindredacteur
G.J. Spek - Redactielid
C.F. Schoon - Redactielid
R. Borst - Redactielid

Redactie ondersteuning:

Mw. J.A.M. Hendriks-Hueber - Fotomateriaal
J.M. Smit - Correspondent buitenlandse tijdschriften

Bestuur:

M. Greep	voorzitter (2008)
Mw. D. Rodrigo-Derksen	secretaris (2008)
H. Hoek	penningmeester (2008)
R. Peltzer	lid DB (2010)
G. Wouters	lid (2010)
W. Jolles	lid (2009)
J. Hijink	lid (2010)
H. Kemperman	lid (2009)
H. van der Meer	lid (2008)
P. Schulpen	lid (2008)
J.M. Seroo	lid (1985)
G.A. Schiller	lid (2002)
M. Gademan	lid (2009)

Adviseurs:

Mr P. van Schooten - Juridische zaken
Prof. Dr. J.L. van Haaften - Bioloog
G.J. Spek - Technisch adviseur

Secretariaat: Mw. D. Rodrigo-Derksen
Stoutenburglaan 8-B, 3836 PB Stoutenburg Noord
Tel.: 0342-45 02 06 E-mail: secretariaatvhr@hetnet.nl

Ledenadministratie en Penningmeester VHR: H. Hoek
Poortersdreef 10, 3824 DN Amersfoort. Tel.: 033-480 69 92
E-mail: penningmeester@reewild.nl

Website en Kenniscentrum: H. van der Wal, redactie
www.reewild.nl www.kenniscentrum-reeen.nl

Webshop: www.reewild.nl
E-mail: penningmeester@reewild.nl

Slijpplaatjes: G.J.M. Koenderink
Lhee 96, 7991 PK Dwingeloo. Tel.: 0521-59 73 56

Coördinator keurmeesters: J. Schoonderbeek
Meidoornstraat 16, 7497 MG Bentelo. Tel.: 0547-29 22 28

Vormgeving: Lenoirschuring, Amstelveen

Druk: Lenoirschuring, Amstelveen

Lithografie: Lenoirschuring, Amstelveen

Contributie: € 30,- per jaar

Bankrelatie: ABN - AMRO Bank
Rekeningnummer 49.70.37.440
t.n.v. Vereniging "Het Reewild" te Amersfoort.

'Capreolus' is het onafhankelijke orgaan van de Vereniging Het Reewild. De weergegeven meningen komen niet noodzakelijkerwijs overeen met die van het bestuur. De redactie behoudt zich het recht voor, elke reactie te korten of te redigeren.

Copy voor 'Capreolus' nr. 69: 25 februari 2011
zenden aan redactie van Capreolus:
Rijksstraatweg 46, 3631 AD Nieuwersluis
E-mail: djb.groen-grijs@planet.nl

Foto voorpagina: Jan Huttinga
Overname van artikelen is toegestaan
mits de bron wordt vermeld.

2011 wordt voor de Vereniging Het Reewild een bijzonder jaar

In dat jaar bestaat de vereniging 60 jaar

Dat gaan we vieren. In de regio's zullen voor de leden mooie activiteiten worden georganiseerd. Landelijk willen wij het vieren door de uitgave van een prachtig jubileumboek. Een boek met de geschiedenis van de VHR en een terugblik vanaf de oprichting tot het heden. Grotendeels gaat het boek over de toekomst, over de visie van de VHR ten aanzien van het ree in Nederland.

Ik verwijs u graag naar het artikel verderop in het blad. Mag ik u aanraden de bijgesloten bestelkaart voor het jubileumboek nu al in te vullen en op te sturen. Het verzekert u van het bezit van dit echt unieke boekwerk over reeën. Wij hebben de staatssecretaris van landbouw, Dr. Henk Bleker, gevraagd om tijdens onze Algemene Ledenvergadering op 14 mei 2011 het eerste exemplaar van het boek in ontvangst te willen nemen.

Er is weer van alles gaande rondom de Oostvaardersplassen. De evaluatiecommissie (ICMO-2) heeft een advies gegeven aan de staatssecretaris. Daarin staat dat SSB toch veel ruimte heeft om het beheer zo uit te voeren zoals zij dat zelf goed acht. Wel heeft de staatssecretaris uitgesproken dat er actief beheer moet gaan plaatsvinden. "Brenge de stand dusdanig terug, zodat de overgebleven dieren probleemloos de winter doorkomen". Daarin neemt hij als het ware het advies over van het rapport dat door de Vereniging Het Edelhert is uitgegeven. Dit rapport had en heeft de volledige steun van de VHR. De volledige tekst van dit degelijke rapport is te lezen op de website van het Edelhert, www.hetedelhert.nl

De cursus reeënbeheer VHR is ook dit jaar weer een groot succes geweest, 334 cursisten hebben dit jaar de cursus gevolgd waarvan er 238 examen hebben gedaan. In maart 2011 zijn er weer diverse cursussen in het gehele land. U kunt zich daarvoor nu al opgeven via de website www.reewild.nl. De cursus die bestond uit vier avonden is uitgebreid met een vijfde avond waar de praktijk van het schieten aan de orde komt. De kosten van de cursus zijn daardoor verhoogd van €150,- naar €200,-. Ook heeft het LB besloten om te gaan starten met een Vaardigheidstraining. Verderop kunt u daar meer over lezen.

Maar het mooiste resultaat is toch wel de samenwerking tussen de vier organisaties KNJV, VHR, NOJG en VVW, met als resultaat het verwezenlijken van het digitale Faunadossier. Met de implementatie daarvan zullen we uiteindelijk (winter 2011) een volledig overzicht hebben van de aanwezige reeën in Nederland. Een wens die de VHR al heel veel jaren koesterde en waarmee wij het doel van onze vereniging, het instand houden en verbeteren van het welzijn van de reeënpopulaties in Nederland nog beter kunnen realiseren. Ook hierover kunt u in deze uitgave van Capreolus meer lezen.

Ik wil allen bedanken die zich het afgelopen jaar belangeloos hebben ingezet voor onze vereniging. Rest mij u allen een prettige Kerst toe te wensen en vooral veel gezondheid in het nieuwe jaar.

Marien Greep
Voorzitter

Inhoud

Bestuursdag 2010	6
Reeën weer terug in de Oostvaardersplassen	8
Voor u gelezen	10
Cursus reeënbeheer	11
In een gevarieerd bos geen problemen met reeën	12
Waar dient een wildweide of wildakker voor?	14
Je leert niet schieten van horen zeggen	16
Digitaal Faunadossier	18

Eelerwoude werkt met passie

aan een mooier
en groener Nederland

Flora en fauna in het vizier

Onze specialisten ecologie, ruimtelijke ontwikkeling en civieltechniek, landschapontwerpers en rentmeesters werken gedreven aan versterking van natuur en landschap. Samen met u komen we tot praktische, creatieve en effectieve oplossingen. We maken integrale plannen voor ontsnippering, verichten onderzoek naar doelsoorten en nut & noodzaak van voorzieningen, en maken inrichtingsplannen voor ecopassages en faunatunnels.

We zijn goed thuis in natuurwetgeving. We voeren vele natuurtoetsen en habitattoetsen uit. Inventariseren daarvoor beschermde flora en fauna, maken ecologische effectenbeoordelingen en geven adviezen voor mitigerende maatregelen. Ook verzorgen en begeleiden we aanvragen voor ontheffingen of vergunningen. We stellen beheerplannen voor Natura2000-gebieden op. Ook actualiseren we faunabeheerplannen.

Op het gebied van ontwikkelingen werken we aan landschappelijke en ecologische inpassing van infrastructuur en beheer- en inrichtingsplannen voor bos, natuur, water en stedelijk groen. Ook verzorgen we subsidieaanvragen, bestekken, directievoering en toezicht op de uitvoering.

Neem contact met ons op voor een vrijblijvend gesprek.

kleurt het landelijk gebied

www.eelerwoude.nl

Foto: J. Huttinga

Geweien op Kasteel Middachten

Op zaterdag 26 maart 2011, van 10.00-16.00 uur is Kasteel Middachten in De Steeg het toneel van de jaarlijkse geweientoonstelling. Iedereen die meer wil weten over wild, faunabeheer en jacht is van harte welkom.

Op de Veluwe komen dieren als wild zwijn, edelhert, damhert en ree voor. Jaarlijks wordt een aantal van deze dieren afgeschoten omdat de leefruimte in ons land beperkt is. Dit afschot is aan strenge regels verbonden. Alle geweien van herten en reeën die dit jaar op de Veluwe zijn geschoten worden in het onderhuis van het kasteel tentoongesteld. Door de geweien te tonen leggen de samenwerkende Wildbeheereenheden Veluwe verantwoording af van hun wildbeheer. Deze toonplicht kent een eeuwenlange traditie.

Tijdens deze dag is er van alles te doen voor jong en oud. De Nederlandse Jagers Vereniging en de Nederlandse Vereniging voor Natuurtoezicht laten op beeldende wijze zien hoe er vroeger en nu gejaagd wordt. Faunabeheerders vertellen uit eigen ervaring over jacht en wildbeheer op de Veluwe. Ga mee op excursie en luister naar spannende verhalen over stropers en jagers. Een valkenier geeft demonstraties met verschillende roofvogels. Tegen betaling van €5,00 kan men 's middags deelnemen aan een rondleiding door het kasteel. En bij een knappend houtvuur kan men tenslotte genieten van een hapje en een drankje.

De entree voor de geweientoonstelling is vrij en meer informatie is te vinden op www.middachten.nl

GEOPEND: zaterdag 26 maart 2011 10.00-16.00 uur.

ENTREEPRIJS: geen (rondleiding kasteel €5,00)

TE BEREIKEN: Middachten is gelegen in het dorp De Steeg gemeente Rheden (Gld), 7 km van het verkeersplein Velperbroek Navigatieadvies: Smidsallee 18; 6994 BJ De Steeg; NS Arnhem, Dieren of Rheden; BUS Connexion lijn S43.

Reacties op artikel uit Capreolus nr. 67

HET VERHAAL VAN TIMO KOMT ME DEELS BEKEND VOOR

Op 5 juni 's morgens om 9:30 verliet ik Driebergen richting Austerlitz en toen ik de bebouwde kom bijna verlaten had, sprong er een mooie grote lichtbruine donkergestreepte reebok met gewei uit het bos voor m'n auto. We gingen allebei niet hard, dus konden beide remmen. Daar stonden we dan beide elkaar aan te kijken. Met z'n voorlopers wijd gespreid, keek hij mij recht aan. Hij zwaaide met z'n hoofd van waar moet ik nu heen? Hij zwaaide met z'n hoofd naar de andere kant van de weg. Nee, daar was geen vluchtweg. Zwaaide weer terug naar de richting waar hij vandaan kwam. Uiteindelijk met z'n hoofd toch richting de tuinen en ging met bokkensprongen, bezopen alsof hij wat op had, een zandpad tussen twee heggen in. Waarschijnlijk was hij zojuist uit een territorium gejaagd. Mijn (video) camera heb ik altijd in m'n zak maar ja hoe lang duurt eigenlijk zoets; ik denk nog geen 10 seconden. Dat red ik niet zo snel als ik achter het stuur zit. De meest mooie ervaringen met reeën heb ik als ik door de bossen wandel, ik heb vele video's op 4 tot 7 meter afstand gemaakt. Je denkt dat ze dan vertrekken. Nee hoor, ze blijven rustig herkauwen, een reeget bijvoorbeeld stond al na een minuut op en liep een paar stappen naar me toe, ging liggen en ging door met herkauwen. 10 Minuten later stond ze weer op, kwam nog dichterbij en ging wat eten en draaide zich langzaam van me af. Al etend liep ze schuin het bos in. Een paar weken geleden liep een donkerbruine reeget me tegemoet en ik dacht dat ik filmde maar de camera wilde niet starten. Toen ze 4 m. voor me was, kon ik de camera alsnog starten. Jammer dat dat tegenviel want wat was er gebeurd als ik alles had kunnen filmen en geen vreemde bewegingen had moeten maken; hoe dicht was ze me genaderd? Vlak bij huis liep ik met m'n camera nog in m'n zak door de bossen met m'n blik op zo'n 20 meter in een reeëngedebied. Tot het moment dat ik vlak voor m'n voeten op ca. 4 m. een lichtbruine reebok zag, met gespreide voorlopers achter een paar takken en hoofd laag. Hij dacht zeker dan ziet hij me niet; uiteindelijk wel dus. Ja, het pakken van m'n camera was hem toch te veel en vluchtte weg. Ja, zo kan ik nog wel uren doorgaan maar daar zal ik u niet mee belasten.

Martin Opmeer

LS,

Naar aanleiding van de ervaringen van Timo Stoffels het volgende: precies zoals Timo het gedrag van een jaarling beschrijft is het mij ook overkomen. Tijdens een 'stalk' op zoek naar reewild kwam ik oog in oog te staan met een spitsertje dat gebruik wilde maken van de balk over de sloot die ik zojuist had gekruist. Ik versperde eigenlijk zijn weg en hij zag me vrij laat, waarschijnlijk als gevolg van de invallende schemering. Ik bleef staan en nadat we elkaar even onbewegelijk hadden aangekeken, deed het bokje met echte 'bokkensprongen' uitvalletjes in mijn richting, slechts enkele meters van mij vandaan. Na een tijdje liep het weg, maar kwam toch weer terug om dit gedrag te herhalen. Ik kreeg niet de indruk dat het was om te spelen maar meer om te imponeren. Een ander fenomeen, dat ik al een aantal malen heb gezien is dat reekalveren en hazen met elkaar spelen; ze zitten elkaar achterna waarbij de kalveren lange sprints trekken en de hazen gekke sprongetjes maken.

Alexander Huygen

Cuvée de la Chasse

Een bitter, zoets als van meneer Jägermeister? Nee, het is een mengsel van de Chardonnay, pinot noir en pinot meunier die tot een heerlijke champagne is gemaakt. Niet zomaar één. Eén van topkwaliteit. Ambachtelijk gemaakt door het huis Alain Boutillat. 9 Ha groot is de wijngaard van het huis. Er wordt nog met de hand geplukt. Alain werkt met moderne apparatuur voor persing en botteling. Daarna is het vakmanschap, de uitoefening van het ambacht van champagnemaker. Het mooie karakter, de onvergetelijke smaak en de zachte mousse krijg Alain Boutillat door zijn champagne langer op het vat te laten liggen dan concurrerende champagnehuizen. Hij lagert niet het wettelijk minimum van 15 maanden. Nee, minimaal 36 maanden zijn de cuvées gelagerd, zoals ook voor een champagne met jaartal vereist is. En dat is een heel mooie periode voor zijn ontwikkeling. Dat proef je dus ook. Boutillat's Cuvée de la Chasse is een eigen champagne, dus gemaakt van eigen oogst en gebotteld in eigen kelder. Het 'de la Chasse' is de naamgeving. Het ambacht, de natuur heeft er wat mee te maken. Ook op de capsules (het verzamelen daarvan is een rage), en de afbeeldingen op het etiket, is dit prachtig uitgebeeld. Trouwens, de hele fles is eigenlijk een kunstwerk op zich. Schitterend is het geworden. Mooi om naar te kijken, fijn om te krijgen en de inhoud verrukkelijk om te drinken.

Het bedrijf Bubbels & Goodies uit 's Gravenhage heeft de import voor Nederland verworven. Via hun website is deze heerlijke champagne van Alain Boutillat te bestellen.

Ga naar www.champagnealainboutillat.nl

Doe je zelf een genoegen met Oud en Nieuw of tijdens een bijzondere jachtpartij.

Deze champagne is ook direct te kopen in de winkels van Hemker & Bekking te Twello. Beek en Donk, Leimuiden en Steenwijk en bij De Kaviarist, Jacobus Toet te Scheveningen.

Bestuurdersdag 2010

8 oktober, Friesland

De jaarlijkse bestuurdersdag werd op uitnodiging van Regio-Noord gehouden op het water van "de Alde Veanen", een schitterend natuurgebied dat in beheer is bij It Fryske Gea. Net als in 2009 toen de bestuurdersdag door de regio Zeeland werd georganiseerd, leek de reisafstand naar de locatie toch weer een belemmering voor een grote opkomst. Jammer want onze nieuwe Regio-Noord voorzitter Gijs Wouters had een mooi, gevarieerd en leerzaam programma in elkaar gezet.

Om 10.00 werden we welkom geheten in Hotel Princenhof te Earnewâld met koffie en Friese Oranjekoek. Na de informele opening, begon de dag met het enige echte formele deel. Als enige onderwerp van de vergadering met de regiobestuurdersleden, stond namelijk het meer prikkelend dan serieuze bedoelde vraagstuk; "ZIJN REGIO'S VHR NOG WEL NODIG EN WAT DOEN ZIJ DAN?" op de agenda. De Heer Luijkx heeft per mail de mening van de beide regio's uit Brabant kenbaar gemaakt en benadrukte daarin de rol die de regio's spelen op het gebied van het onderhouden van de contacten met de FBE's, reewildcommissies en vooral de eigen achterban, zijnde de leden. Het opheffen van de regio's zou in hun ogen vooral ten koste gaan van de binding met de leden, waarna het enige contact nog via ons tijdschrift Capreolus mogelijk zou zijn. Ook de regio Utrecht, bij monde van voorzitter Schiller, had vooraf haar, al eveneens prikkelend bedoelde mening kenbaar gemaakt en deze in de vergadering toegelicht. Schiller rekende de aanwezige bestuurders voor dat de vereniging met 3500 leden en 9 regio's met gemiddeld 5

Foto: J. Hendriks

bestuursleden een bestuurlijk waterhoofd heeft. Juist omdat het de laatste jaren moeilijk blijkt om voldoende gekwalificeerde bestuursleden te vinden, zou afslanking van het aantal regio's, niet alleen dit probleem deels oplossen, maar ook de communicatielijnen verkorten, de reactie snelheid vergroten en daarmee de daadkracht van het bestuur effectiever maken.

Conclusie van deze korte formele bijeenkomst was dat het Landelijke Bestuur zich verder moet kunnen concentreren op landelijke zaken, de politiek, de draagkracht voor actief reewildbeheer onder de bevolking en vooral het bewaken en verbeteren van het welzijn van de reeënpopulaties in Nederland. De regio's zullen hun rol naar de WBE, FBE en leden daadkrachtig moeten blijven uitvoeren met goede bestuurders, die de tijd en kwaliteit hebben om keer op keer de lokale partijen uit te leggen waarom beheer van populaties, in de kleine ruimtes in Nederland, zo van belang is en blijft.

Naast dit agenda punt heeft de voorzitter van het DB, Marien Greep, de bestuursleden bijgepraat over het Landelijk Overleg Fauna Beheer, het platform van de partijen die zich bezighouden met beheer van grote hoefdieren en overige faunasoorten in Nederland en waarover u komend jaar nog veel zult horen van de VHR. Uiteraard

stond de vergadering nog geruime tijd stil bij ons aanstaande lustrum, het 60-jarig bestaan van de Vereniging zullen we komend jaar niet alleen via de Capreolus onder de aandacht brengen, maar ook via de regio's bij onze leden rechtstreeks.

Na de vergadering en lunch, begon het informele gedeelte van de Bestuurdersdag en gingen we aan boord van de Blaustirns, het op zonne-energie aangedreven vlaggenschip van It Fryske Gae. Onder de bezielende leiding van ons lid, de Heer Huitema, hoofdopzichter van de Oede Venen werd een ruim 2,5 uur durende rondvaart gemaakt. Tijdens de tocht kregen de bestuursleden uitleg over het ontstaan van de meren door Veenwinning, de aanwezige flora en fauna en de beheervormen die hier worden toegepast, op het gebied en de zich daarin aanwezige diersoorten. Ook werden we blij verrast om midden op de dag toch ook in het Veenweide gebied een zestal veldreeën te kunnen spotten. Het blijft altijd verwonderlijk hoe een grote groep reewildbestuurders/beheerder gegrepen worden door het zien van een paar reeën. Direct ontstaat er discussie over geslacht, leeftijd, conditie en gevolgen van (geen) beheer als er aan de horizon een paar reeën opdoemen, waarna de discussie vrolijk een tweede maal gevoerd wordt als op de terugweg dezelfde sprong reeën, zich 50 meter verplaatst heeft en nog een keer toont. De boottocht bleek weer bij uitstek het moment om eens rustig met collega bestuurders, maar ook met de beheerder van een gebied, waarin het beheer van reeën vooral bestaat uit niet beheren, te meimeren en van gedachten te wisselen over zaken waar regio's tegenaan lopen. Elke keer blijkt weer dat iedereen naar eigen inzicht probeert zijn eigen problemen op te lossen en kansen te benutten en wordt je verrast door creatieve oplossingen die elders in het land al lang zijn uitgevonden, maar vooral lokaal worden toegepast.

Met voor velen een lange terugreis in het vizier, werd afgesloten met een maaltijd en zeer oprecht dankwoord aan onze gastheren. Ook volgend jaar zal het weer een hele opgave worden om de deze bestuurdersdag te overtreffen.

Groot jubileumboek voor 60-jarige VHR

Aanvankelijk was het idee om het 60-jarig jubileum van de Vereniging het Reewild te vieren met een symposium, tot het idee postvatte om iets tastbaars achter te laten voor alle belanghebbenden. Volgend jaar bestaat de vereniging 60 jaar, het Bestuur wil ter viering van dit mooie jubileum iets tastbaars presenteren. We hebben gedacht aan een symposium, maar dat is niet blijvend. Een jubileumboek met een boodschap. Dat gaat het worden! De boodschap die de Vereniging het Reewild duidelijk wil maken is enerzijds een perspectief bieden op het verleden, een korte beschrijving geven van het heden maar vooral een 'statement' maken voor de toekomst.

Het boek zal een kleurig vormgegeven geheel worden dat erg aantrekkelijk en verrassend is. Kortom, een fantastisch kado om te geven. Maar het is zeker ook een boek dat je absoluut zelf wilt hebben. Aan de andere kant zal de uitgave inhoudelijk een basis document worden als het gaat om de positie van het ree in Nederland, maar vooral ook waarbij het belang van reewildbeheer wordt duidelijk gemaakt. Dit boek moet dienen als toekomstig naslagwerk, waarbij klip en klaar de toekomst van het ree in Nederland wordt beschreven.

Het creatieve voorstel voor deze Jubileumuitgave behelst een boek met een totale omvang van 152 pagina's, waarbij voor 50% van de omvang wordt ingegaan op de inhoud en voor de overige 50% zul je versteld staan van schitterende illustraties en fotografie. Uniek aan dit boek is dat er nog nooit eerder gepubliceerd materiaal in is opgenomen! Alleen hierom al is de koop de moeite waard.

Dit boek zal exclusief aan de leden van de Vereniging Het Reewild worden aangeboden en na een nog nader te bepalen datum in verkoop komen. Als lid van de Vereniging Het Reewild kunt u dus als eerste tegen kostprijs, €34,50, een exemplaar (of meer) bestellen (inclusief b.t.w. en verzendkosten). De normale verkoopprijs wordt €50,-. Vul de meegehechte bon in en stuurt deze retour. De productie van dit boek is nog in volle gang en de planning is om het boek officieel te presenteren tijdens de Algemene Ledenvergadering in mei 2011. U denkt waarschijnlijk, 'dat is nog ver weg' maar het is voor de vereniging van het grootste belang dat duidelijk wordt hoeveel boeken er gemaakt moeten gaan worden.

Voor leden van VHR:

€ 34,50

Foto: Eline Verwoerd

Foto: J. Hendriks

Foto: J. Hendriks

Foto: J. Huttinga

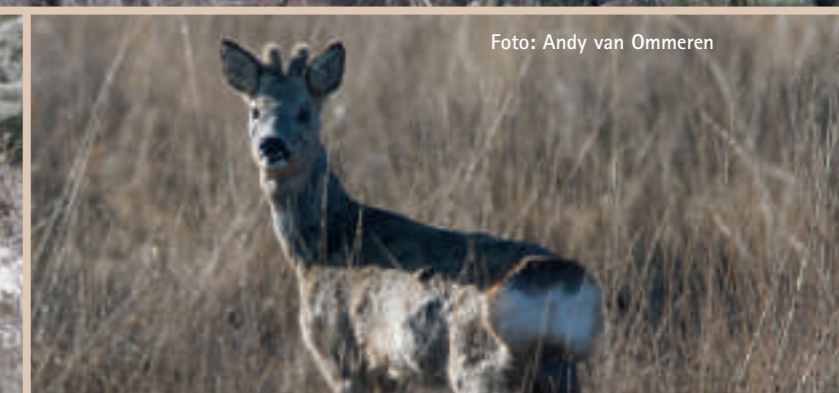

Foto: Andy van Ommeren

Reeën weer terug in de Oostvaardersplassen

Fijn dat Dr. Henk Bleker, Staatssecretaris van landbouw, de uitspraak doet dat het experiment Oostvaardersplassen niet is geslaagd, dat de doelstellingen niet zijn gehaald en dat de consequentie daarvan is, 'dat het anders moet'. Hoe? Ook daar geeft hij duidelijke richtlijnen aan, zoals die ook verwoord staan in het advies van de ICMO Commissie onder voorzitterschap van oud staatssecretaris Gabor. Aan de slag Staatsbosbeheer zou ik zeggen.

Het was nog spannend de laatste weken. Lobbies van voor en tegenstanders bevochten elkaar te vuur en te zwaard. Waarbij ik moet zeggen dat de oprechte strijd van de tegenstanders, zoals de vereniging Het Edelhert, meer inhoud had dan die van de voorstanders. Voor de goede orde en het juiste begrip. Tegenstanders verfoeien het gevoerde experimentele beleid en beheer van Staatsbosbeheer. Voorstanders omarmen het

zogenaamde natuurlijke ecologische beleid. Een beleid, is gebleken, met vele nare consequenties. Dieren gingen er namelijk dood van. Zo hoorde ik op een zondag ochtend in 'Vroege Vogels' tijdens de uitslag van hun landelijke enquête over de Oostvaardersplassen, een hoogleraar van de Radboud Universiteit zeggen dat het ecosysteem van de Oostvaardersplassen prima vergelijkbaar is met de Serengeti in Tanzania. "Professor, mag ik opmerken dat om de Serengeti nog steeds geen hek staat en dat dit wonderschone natuurgebied op de evenaar ligt. Dat namelijk maakt wel degelijk verschil en dat weet u donders goed. Ach, de burger heeft nul komma nul verstand van ecologie en wilde dieren", zei de hoogleraar ook nog. "Daar had SBB haar communicatie een beetje op moeten aanpassen. Maar verder is alles prima in de Oostvaardersplassen". Die neerbuigendheid naar het publiek en arrogantie naar anders denkenden, ik begrijp het niet.

Kortom iedereen rolde vechtend over straat. SBB hield zich rustig. De PR machine deed zijn werk goed. Prima gedaan. Pijnlijke items als de teloorgang van de biodiversiteit werden keurig buiten het publieke domein gehouden. Maar de onafhankelijke evaluatiecommissie van Gabor deed zijn werk. In stilte en met kennis van zaken. Op basis van de uitkomsten en het advies van de evaluatiecommissie ICMO-2 schrijft Staatssecretaris Bleker de Voorzitter van de Tweede kamer: "Het onderwerp van het beheer van de grote grazers in de Oostvaardersplassen is naar zijn aard complex en beladen en ik heb dan ook veel waardering voor de grondige en deskundige wijze waarop de evaluatiecommissie haar werk heeft verricht. De evaluatiecommissie heeft advies uitgebracht over de voortgang in implementatie van het advies van het ICMO-1, de ecologische aspecten van het beheer, dierenwelzijnsvraagstukken bij het huidige beheer en het toekomstige beheer.

Op basis van het advies van de evaluatiecommissie kom ik tot de conclusie dat het huidige experimentele beheer in de Oostvaardersplassen, waarbij zoveel mogelijk wordt afgezien van menselijk ingrijpen om natuurlijke processen zo veel mogelijk de ruimte te geven, niet langer kan worden voortgezet. Voor de langere termijn streef ik naar een stabiel, degelijk en gereguleerd beheer. Ik heb Staatsbosbeheer daarom gevraagd om voor 1 april 2011 op basis van de adviezen en aanbevelingen van de evaluatiecommissie te komen met een voorstel voor een nieuwe vorm van beheer van de Oostvaardersplassen. Daarbij komt er een extern adviescollege dat bindende adviezen gaat geven over en gaat toezien op het beheer in de Oostvaardersplassen."

Me dunkt, ferme taal. Geen onduidelijkheden en geen vaagheden. Daar kun je het mee doen. Ik denk zeker dat het degelijke rapport 'Alternatieve beheersvisie grote

grazers op de Oostvaardersplassen' van de vereniging Het Edelhert met volledige steun en medewerking van onze vereniging zijn uitwerking heeft gehad. Het kan niet anders. Zo zei Bleeker in het programma Pauw en Witteman, "ik ben voor een actief beheer en vind dat de stand middels afschot teruggebracht moet worden zodat de overgebleven dieren gezond de winter doorkunnen. Hoeveel dat er zijn of moeten zijn laat ik aan de specialisten over."

Reeën brengen de biodiversiteit terug
Het ree bijvoorbeeld is één van de diersoorten die uit het dierenpallet van de Oostvaardersplassen was verdwenen. Er uit geconcentreerd door de konikpaarden, heckrunderen en edelherten. En met het ree verdwenen nog veel meer diersoorten en planten, grassen en kruiden. De biodiversiteit was angstig ver teruggelopen. Gaan we het beleven dat deze diersoort, onze soort, weer terugkomt? Het zou mooi zijn. Als Staatsbosbeheer doet wat

er gezegd wordt, dan gaat dat gebeuren. Het ree is zoals beschreven in het artikel biodiversiteit in Capreolus nr. 67 een uitstekende indicator of het met de biodiversiteit goed gaat. Hoe meer reeën in je terrein, hoe beter het gesteld is met de biodiversiteit. En dat is mooi. Goed voor de dieren, goed voor de planten. Met z'n allen de winter door.

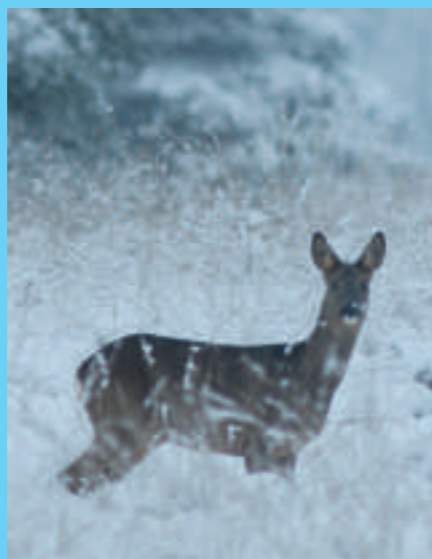
Trots op een nieuw beleid

Op een veranderend beleid, een nieuw beleid, mag je best wel weer trots zijn. Een fout erkennen is niet erg. Spijt betuigen helpt. Naar het publiek en naar de omgekomen dieren. Jammer vind ik het om in NRC next te lezen dat de baas van Staatsbosbeheer weliswaar zijn hoofd buigt voor de jarenlange ontbreking van beschutting, maar dat hij de opmerking van de commissievoorzitter Gabor, dat het beheer in de afgelopen jaren absoluut niet acceptabel is geweest, arrogant teruggeeft. Die is voor Gabor's eigen rekening. Hij durft.

Donald Buijtendorp

Wild und Hund, 18/2010

Christian Schätze geeft de voordelen aan waarom je beter in september met de jacht op kalveren en oude geiten kunt beginnen. Hij is er een voorstander van om al kort na de zomer een gezinssprong goed te bekijken en indien de indruk bestaat dat de geit en de kalveren minder goed ogen, deze gelijk alle drie te elimineren. Het argument daarbij is dat hoewel oude geiten best ieder jaar kalveren kunnen zetten, die ook steeds van minder gewicht zijn en er niet goed uitzien. Je moet natuurlijk wel de ervaring hebben om dat te kunnen onderkennen. Deze geiten kunnen soms hardnekkig hun territorium verdedigen tegen andere gezinssprongen. Schätze heeft het er met Demmel over gehad en D. was ook van mening om de strijdustige oudere geiten gelijk met de kalveren te schieten. Je kunt ook eerst een slecht in het vlees zittend kalf schieten en dan later de geit, indien het bokkalf het verder goed doet. Maar in

november worden ze wat heimelijker en dat zal dan minder snel lukken. Een rol speelt ook of ergens veel aanrijdingen met ree gebeuren. 'Beter een kalf van wat minder gewicht in de diepvries dan kapot gereden op straat!

Over diepvries gesproken: is het dan niet handiger om die kalveren pas in november te schieten? Nee, zegt de Duitse wildbioloog David. De kalveren groeien van september tot november maar één kilo, dat mag geen argument zijn. In de daarop volgende maand is die groei praktisch nul. Schätze waarschuwt wel, dat wanneer een kalf gemist wordt, dan ook niet de geit geschoten mag worden. Wacht daarom, als je een sprong wilt schieten tot alle dieren mooi vrij staan, liefst op een open plek, zodat ze goed aan te spreken zijn. Lukt het om het eerste kalf te schieten, dan zal de geit vaak onderwinds lucht halen. Concentreer je op het tweede kalf en lukt dat eveneens, let dan op de geit. Vaak zal deze, voordat het in de dekking verdwijnt nog even zekeren. Staat de geit breed, dan is er een kans. Zo niet, neem dan verder geen risico en wacht op een volgende gelegenheid.

(vervolg op pagina 23)

Cursus reeënbeheer van de VHR waanzinnig succes

Al 450 reeënbeheerders opgeleid

Dat kunnen we nu wel concluderen. Anderhalf jaar geleden is de VHR gestart met universele cursus reeënbeheer VHR. In 2009 heeft de VHR het bestaande cursusboek omgezet in een praktische ringband, rijk geïllustreerd en redactioneel aangevuld met de zaken die er nu toe doen. Vanaf het begin zijn alle cursussen vol geweest. Dat is een geweldig succes. Reeënbeheerders, jong en oud, beginnend en ervaren, vinden zelf dat de basis kennis van de jachtopleiding onvoldoende is. Meer weten, weten hoe het werkt, de opmerkingen van de docent dragen absoluut bij aan een beter reeënbeheer. Professioneler. Zoals ook van ons wordt gevraagd door FBE en maatschappij.

Zelf heb ik dit jaar een aantal cursusavonden mee mogen maken in Zevenbergen. Nu ken ik de cursusmap van voor naar achter, ik heb er aan gewerkt. Maar de bevolgen uitleg, de spirit, de ervaring en charme van docent Jan Brinkman heeft ook mij verbaasd doen staan. "Zo had ik er niet naar gekeken, maar zo kun je het wel zien. En vast en zeker is het mis-schien ook wel zo", dat blijft mij bij van deze avonden. 34 man en twee vrouwen zitten ademloos te luisteren, zitten gretig kennis op te doen. Grote interesse, goede vragen, prettige interactie. Kortom, wat mij betreft een topcursus.

Ik vroeg aan deelnemers waarom doen jullie deze cursus. "Omdat wij meer willen weten van het beheer van reeën. Eigenlijk willen we alles wel weten van het ree. Dat moet ook wil je die dieren op een professionele manier beheren, wil je er zoals het hoort op jagen. En we denken dat het binnen nu en een paar jaren verplicht wordt. Wil je aan het afschot op reeën mee willen werken, dan zal de ontheffing-gever deze cursus als basis verplicht stellen. Ik weet het zeker, het gaat gebeuren."

De logica gebiedt ons te stellen dat zulks niet ondenkbaar is. Aan alle kanten wordt professionalisme gevraagd. De uitvoering van reeënbeheer is ook een maatschappelijke taak. Je dient algemene belangen. Niet vreemd dat overheid en publiek eist dat serieuze zaken als reeënbeheer en het afschot daarop met kennis van zaken, dus professioneel, gebeurt. We eisen van een piloot ook dat hij zijn vliegvaardigheid up to date houdt en dat de politieagent zijn geweldsinstructie beheerst. Cursussen en training zijn de enige weg naar dat noodzakelijke professionalisme.

De cursussen in 2009 en 2010 scoorden maar liefst 467 deelnemers, praktisch gelijkmatig verdeeld over het voor- en najaar. Aan het vrijwillige examen hebben maar liefst 331 deelnemers mee gedaan. Dat is een mooi aantal, maar liefst 70% van het totaal aantal cursisten. Van het laatste examen in november hebben 5 cursisten het niet gehaald. Die zullen het nog een keertje over willen doen. Slechts één kandidaat zakte voor het praktijkgedeelte.

Volgend voorjaar, in maart, starten de volgende cursussen in diverse plaatsen. Inschrijven kan via de website www.reewild.nl Doe het nu want ze zijn zo weer vol.

Arfman Hekwerk B.V.
Ondernemersweg 15
7451 PK Holten
Tel 0548 36 29 48
Fax 0548 36 50 42
Internet www.arfman.nl
E-mail info@arfman.nl

Uw specialist in:

- Landschappelijke afrasteringen
- Kleinwild- c.q. dassentunnels en grofwildtunnels
- Inrichting van begrazingsprojecten
- Wild- en veeroosters
- Industriële- en paneelhekwerken
- Rasterplannen en bestekken
- Verkoop van afrasteringsmateriaal
- Dealer van producten ter voorkoming van fauna-verkeersslachtoffers, zoals wildreflectoren (WEGU), Duftzaun en Kitzrettung (Hagopur)

Mijn vorige artikel over de biodiversiteit heb ik afgesloten met stap 1 en 2 van extensief beheer. Dit artikel gaat over de invulling. We hebben het nog steeds over schadebestrijding. Laten we kijken naar het ree in het bos. Het ree is een oorspronkelijk soort, hij hoort in het bos. Maar vanuit houtteelt geredeneerd (productiebos, waar bijvoorbeeld Duitsland mee vol staat) of wanneer verloofing gewenst is, kan het ree een vervelend beest zijn. Hij vreet knoppen, veel jong blad en net gekiemde jonge eikjes en beukjes en beïnvloedt hiermee de ontwikkeling van het bos. Hoe meer reeën in dat bos hoe sterker de invloed op de ontwikkeling, maar vooral: hoe geringer het aanbod des te hoger de begrazingsdruk en de effecten. Logisch. De samenstelling van het bos, de bomen en de planten, bepaalt het menu voor het ree. Daarbij hebben ze voorkeuren. Een zachte berk is lekkerder dan een ruwe berk. De lijsterbes is echt snoepen. (het is de smaak van het blad en de minerale samenstelling. Ze willen het hebben en het is ook heel gezond voor ze) Schade is de mate waarin een boomsoort of plantensoort wordt aangevreten. Is het de eik dan hebben wij daar problemen mee als deze op termijn kwalitatief hoogwaardig hout moet leveren, is het een eik die alleen maar eik hoeft te zijn dan vinden we het niet erg. Je kunt als beheerder daar ook in sturen. Vergroot het aanbod van de meest aantrekkelijke soort zoals lijsterbes, zet er dan desnoods nog meer lijsterbes in of stel de aanwezige lijsterbessen vrij zodat deze zich maximaal kunnen ontwikkelen – de vogels doen de rest – en vraat aan andere gevoelige soorten zal zeker teruglopen. Stimuleer variëteit in je bos, dat helpt om te sturen met als doel de schade door reeën te verminderen. Het eventuele schadeprobleem van reeën is gebleken, wordt bijna nihil in een uiterst gevarieerd bos. Wat vind je in een gevarieerd bos? Een gevarieerd menu voor onze fijnproevers: braam, wilgeroosje en veel jonge loofbomen!

Naast het vergroten van het aanbod kun je als beheerder er ook voor kiezen de vraag te verminderen (minder reeën). Afschot kan dus ook een afdoend middel zijn om schade te voorkomen en/of te verminderen. Een aantal bekken minder die de knoppen en het jonge blad vreten en de kleine boompjes vegen, maakt uiteraard verschil. Maar verminder het aantal bekken ook daar waar het nodig is. In het holle naaldboomsoort waar de bosbeheerder geen verjonging wenst hoeft je niet te zijn. Bestrijd de schade daar waar de schade is of te verwachten is. Bijvoorbeeld in het eikenhakhoutvak. Of daar waar de jonge eiken en of jonge beuken redelijk ongestoord door moeten kunnen groeien. Schiet daar zoveel totdat je merkt dat de loten weer door beginnen te groeien. Afschot in de probleemgebieden lost het lokale probleem op zonder dat je overal in de populatie in moet grijpen.

Binnen een gevarieerd bos hebben reeën een positief effect. Hun aanwezigheid is gunstig voor de concurrentiepositie. Het helpt de soms ongebreidelde ontwikkeling van braam in te dammen. Beuk, eik en berk heeft daar profijt van. Krabplaatsen schuiven beukennoten onder een dikke laag humus, wat betekent dat ze niet allemaal tegelijk zullen ontspruiten. Het is een beetje microniveau, maar het zorgt wel voor meer variatie en meer variatie beperkt risico's en verhoogd de biodiversiteit.

Ons Nederlandse bosareaal bestaat niet alleen uit gevarieerd bos. Ook hebben we nog palenbossen uit een houtproductieperiode. En daar zal de vraatproblematiek van reeën heel anders liggen. Het aanbod van de door onze reeën hoog geprefereerde soorten, is minimaal. Elk eikje wordt intensief aangevreten ondanks dat de dichtheid reeën hier lager is dan in het gevarieerde bos. Daar zul je dan ook anders op willen inspelen. Beheer blijft maatwerk. Het principe blijft hetzelfde. Bestrijd schade daar waar schade is of is te verwachten.

Drie sterrenrestaurants voor reeën
We kennen tegenwoordig mooie compensatieregelingen voor agrariërs, de zogenaamde landbouwmvormingen. We kennen het fenomeen natuurontwikkeling. Het ree wordt daar alleen maar beter van. Want wat we doen in die ontwikke-

REACTIE OP REKENMODEL UIT NUMMER 67

In het vorige nummer van Capreolus stond ter illustratie van een knelpuntbestrijdend afschot een populatieberekening afgedrukt. Onze gewaardeerde en gerespecteerde cursusleider Jan Brinkman en collega reeënspecialist Joop Schoonderbeek waren het in het geheel niet eens met de berekening. Integendeel. Zij vonden dat als Capreolus een voorbeeld aangeeft dat die dan ook conform de werkelijkheid moet zijn. Zo vonden zij het verkeerd dat wij geen geslachtsverhouding hebben aangegeven. Met de standaard gehanteerde geslachtsverhouding van 1 : 1.2 zou de aanwas al 545 dieren zijn geweest. Ook het gehanteerde aantal van sterfte in de eerste drie weken werd door Jan en Joop een veel te hoog percentage gevonden. Nu hebben zij gelijk. Bij een voorbeeldberekening voor een beheerplan met bijbehorend afschotplan zou de gewraakte berekening uit het artikel absoluut fout zijn geweest. De berekening in het artikel geeft slechts aan - en daar was het ook voor bedoeld – dat knelpuntbestrijdend afschot (lokaal een probleem oplossen) geen invloed heeft op de populatieomvang van de reeën in dat gebied. En dat je met een goed probleemoplossend afschot voor schadebestrijding je niet in een heel gebied de dichtheid van de reeën naar beneden hoeft te brengen (populatiebeheer). Waarom zouden er geen 100 kalveren kunnen sterven in de eerste drie weken na de geboorte? Het zou maar vier weken achter elkaar regenen in die periode en gemiddeld 8 graden lager in temperatuur zijn, dan zou de sterfte best wel eens reëel kunnen zijn. De geslachtsverhouding vonden wij voor het artikel niet relevant. Het principe blijft hetzelfde. Of de aanwas nu 400 of bij een geslachtsverhouding van 1 : 1.2, 545 is maakt voor het illustratief maken dat lokaal en probleemoplossend afschot geen verschil. Er zouden er meer overblijven. 395 om precies te zijn, mits je dezelfde cijfers hanteert voor sterfte, emigratie en immigratie. Maar wij zeiden het al, beter was misschien geweest om de standaard berekening voor afschot toe te passen, die de werkelijkheid mogelijk beter benadert.

Redactie

In een gevarieerd bos geen problemen met reeën

lingsgebieden zorgt voor een drie-sterren restaurant. Je doet reeën geen groter plezier dan in je nieuwe bos kersen, hazelaars, essen en Gelderse roos te planten. Zo'n vak met uiterst aantrekkelijke bomen en planten heeft niet alleen een zuigende werking, maar ook het effect dat de geiten die hier gaan leven, ook nog eens maximaal produceren. Drie kalveren in dit soort gebieden is heel normaal. Je weet dus ook vooraf dat daar schade is te verwachten en dat je daar dus maatregelen moet nemen. Is het stimuleren en sturen van een natuurlijke ontwikkeling naar een rijk gevarieerd bos dan geen betere optie in het kader van schadebestrijding? Ik denk het wel. Met een natuurlijke ontwikkeling naar een grote gevarieerdheid heb je meer gereedschap in handen om schade te bestrijden en schade te voorkomen. En als je bestrijdt doe je dat waar het nodig is. De aanwezigheid van een gevarieerd bos met veel aantrekkelijk voedsel voor reeën zorgt ervoor dat er weinig problemen ontstaan. Ook een straf uitkapregime kan hierbij helpen. Iedereen weet hoe een kaalkap of stevige storm de groei van natuurlijke vegetaties stimuleert. Natuurlijke zaken om schade aan schadegevoelige bomen en planten te voorkomen. Lukt het niet op die manier

dan kun je nog altijd tijdelijk en plaatselijk afschot hanteren. Een raster er omheen zetten kan natuurlijk ook. Alleen dat kost veel meer geld. Een kwestie van keuzes.

Boomgaarden geven een lastig schadeprobleem

Soms liggen de zaken heel anders. In een boomgaard bijvoorbeeld. Reeën willen

Foto: J. Huttinga

daar altijd inzitten. Je hebt er dekking en heerlijk eten. Maar een boomgaard heeft wel een economisch doel. Veel fruit moet er van de bomen komen. De teler is dan ook niet blij met onze browser het ree, die massaal in maart zijn ontlukende knoppen komen eten. Het ree verstoort danig zijn bedrijfsvoering wanneer het door de teler gekozen aantal knoppen reduceert. Waar ligt de boomgaard? Omringd door bossen, dus middenin het benuttingsgebied of ligt de boomgaard een eindje weg, buiten het benuttingsgebied van het ree? Ook dat maakt verschil. Bij het eerste wil je proberen de stand van de reeën in het bos, het benuttingsgebied, aan te passen op de aanwezigheid van de boomgaard. Bij het tweede voorbeeld zul je de zuigende werking van de boomgaard moeten indammen. Eén ding staat vast, ze blijven komen. Het werkt als een magneet en is schadegevoelig. Wat kun je hier nu doen? Afschot? Dan moet je haast elk ree wat in de schadegevoelige periode in de boomgaard komt dood schieten. Ontstaat er toch nog belangrijke schade dan kan de grondgebruiker een tegemoetkoming in de geleden schade aanvragen bij het Faunafonds. Je moet dan wel minimaal drie maal per week met het geweer aanwezig zijn, deze eis stelt het Faunafonds anders zijn je schadevoorkomende en bestrijdende handelingen niet voldoende. Ben je niet in staat de instroom van reeën te voorkomen en dat is heel vaak te verwachten dan rest de teler niets anders dan een raster te plaatsen. Houdt de reeën buiten de boomgaard!

In boomgaarden buiten het benuttingsgebied kunnen maatregelen met het geweer schade beheersbaar maken. Een groot deel van de reeën, het zijn immers territoriale dieren, zal binnen het benuttingsgebied blijven. Wat trekt op de boomgaard? Dat zullen veelal de jonge dieren zijn die op zoek zijn naar hun eigen nieuwe territorium. Die aantallen zijn beperkt en dus beheersbaar. Afschot zal met een adequate inspanning resultaat geven.

Lokaal boven gebiedsomvattend
Mijn idee is dat je altijd lokaal, klein-

schalig, wilt beginnen met de bestrijding van schade door reeën. Doe het daar waar de schade is. Zijn er lokaal geen 'brandhaarden' of lukt het niet meer, zelfs met grote inspanning, om belangrijke schade te voorkomen, dan adviseer ik te zoeken naar de relatie tussen de optredende belangrijke schade en het aantal reeën. Mijn advies is dan de populatie gebiedsdekkend te gaan verlagen. Dit doe je net zolang totdat de schade acceptabel is, of tot wij dat vinden. Op dit niveau ga je dan de populatie fixeren. Mocht er in de loop van de tijd een ander evenwicht gewenst zijn dan stel je je afschot naar beneden of boven bij. Dit noemen we lerend beheren. Binnen een groot benuttingsgebied zorgt het extensief beheer van reeën soms voor wat wreveld en onenigheid onder jachthouders van dat grote benuttingsgebied. Op het moment dat binnen het gebied maar op twee kleine plaatsen schade is en schade is te verwachten, hoe verdeel je dan het afschot over de jachthouders? Eigenlijk is het een oneigenlijke vraag. Reeënjacht is schadebestrijding en die moet plaatsvinden daar waar de schade is. Met ganzen doen we dat ook. Ook daar moet je per perceel aantonen dat er schade is. Je buurveld van collega jachthouder heeft in principe geen recht om ook op ganzen te jagen omdat jij toevallig een perceel hebt met schadegevoelig gewas. Als je geen schade hebt is er geen enkele reden om te schieten. Waarom zou dat bij reeën anders liggen? Dat doet het ook niet. Wij, de leden van de WBE, maken er nog al eens een probleem van, omdat wij gevoelsmatig denken dat reeën nog steeds wild is.

Afsluitend

Als je schade kunt voorkomen door tijdelijk en lokaal afschot te plegen dan moet je dat in eerste instantie doen. Lukt het niet de schade beheersbaar te krijgen, pas dan ga je over naar opschaling. Je gaat dan kijken naar het totale benuttingsgebied van het ree binnen de WBE bijvoorbeeld en past via de lerend beheren methode je afschot aan. Monitoren en tellen, registreren en dataverwerking geeft de bewijsvoering of afschot de juiste uitvoerende maatregel van beheer is geweest.

Vroeger, ja toen werden er nog wildakkers aangelegd. Dat was goed voor de zichtbaarheid en dus ook voor het afschot. Je deed met de aanleg van wildakkers iets goeds voor de wildstand en voor het welzijn van de dieren. Het was mooi werk om te doen. Altijd resultaat. Je mag het woord niet eens meer uitspreken. Wildakker! Dat is voeren, dat is onnatuurlijk, niet wenselijk en volgens de anti-jachtlobby uitsluitend ten faveure van de jager. Dat is het niet, dat was het niet en dat zal het ook nooit worden. Jagen op reeën doen we al jaren niet meer. Een ree is geen wild meer, ik zeg het nog maar een keer. Eventueel afschot van reeën valt onder beheer en schadebestrijding. Je hebt er een ontheffing voor nodig, een grondgebruikersverklaring en nog een boel papierwerk meer.

Is een wildweide of wildakker nu een ding om de reeën te voeren of een maatregel in het kader van beheer? **Dat laatste, althans dat zou het moeten zijn!**

Dieren van de straat

Aldus, we hebben het over beheer en schadebestrijding. Als alle andere maatregelen van beheer ter voorkoming van schade aan maatschappelijke belangen niet het gewenste resultaat opleveren staat pas de optie van afschot open. Maar hebben we de maatregel van afleidend voeren geopperd en uitgeprobeerd. Zou afleidend voeren in de buurt van een provinciale weg waar veel te veel wild wordt doodgereden niet een goede maatregel van beheer kunnen zijn? Een uitstekende zelfs die het aantal verkeersslachtoffers drastisch kan terugdringen. Pas je de maatregel niet toe, dan zal je ook nooit weten of het werkt.

Met wildweiden of akkers houd je de dieren van de straat. Je houdt ze daar waar je ze wilt hebben. In hun eigen leefgebied, in hun eigen rust en dekking. Daar waar geen verstoring is, geen paniek ontstaat en gevaar heel ver weg is. Daar wordt een dier blij van. Goed voor zijn welzijn.

Ik sprak over dit onderwerp met vader Gerard en zoon Gerwen Pelgrum van PGM in Lobith. Zij doen in zaden. Floramengsels, akkerranden mengsels, mengsels voor natuurontwikkeling, wildweide- en wildakkers, landbouwzaden, bosplantsoen, bomen en nog veel meer. Je kunt het zo gek niet bedenken, of zij hebben het wel. Zij doen dus indirect ook wat aan het beheer van reeën. Want, ik heb het al gezegd, zaaigoed kun je heel doelmatig inzetten in het

randen grenst het bos aan akkerbouwgebied. Dwars door het bos loopt een provinciale weg. Het aantal aanrijdingen per jaar is enorm. Vooral in juli en in oktober/november is het raak. Niet leuk voor het verkeer en helemaal niet leuk voor het ree. Het is een rijk veld, de dichtheid is zo maar 25 reeën per 100 ha. De WBE maakt zich zorgen over het grote aantal valwild. Er moet wat aan gebeuren. In samenwerking met de wegbeheerder denkt men aan het plaatsen

berm een boel manuren en onderhoud. Werken met zaaigoed kan dus een optie zijn. Zou als beheermaatregel gebruikt kunnen worden. Neem de maatregel op in de kosten/baten analyses. Zet de mogelijkheden naast elkaar op basis van arbeid, onderhoud, initiële kosten, de doelstellingen en het te verwachten effect. Neem daarna de beslissing. Eén maatregel is nooit de oplossing. Het is altijd de combinatie van meerdere maatregelen die het gewenste resultaat geeft.

het beste zaaimengsel. Wat groeit en bloeit er, waar is de schade, hoe lopen de wegen, wanneer is er natuurlijk voedselaanbod, bodem monsters zijn nodig en wanneer is de periode dat de meeste dieren dood gereden worden? Alle gegevens worden geanalyseerd en uit de analyse rolt een zaaadvies. Ga niet rücksichtlos een stukje bos kappen voor een wildweide. Kijk of er naast het fietspad dat door het bos loopt een lange strook wildweide is te realiseren.

geploegd, geëgd, bemest en gezaaid moet worden.

Wildweiden zorgen ook voor een grotere biodiversiteit en dringt de schade terug

Praten over beheermaatregelen, praten over het beheer van reeën is een zinvolle bezigheid. Ook leerzaam. Maar het beheer uitvoeren is bezig zijn met de oplossingen. Ingezette beheermaatregelen zijn goed te monitoren. Geef extra

kader van beheer en schadebestrijding. Raar eigenlijk dat we het nog niet standaard in onze plannen (bijvoorbeeld in het FBE-plan) hebben opgenomen. Dit is een conclusie zowel als een vraag. Waarom niet? Omdat grote terreineigenaren het aanleggen van een wildakker niet toestaan. Omdat de wet het niet toestaat? Dat laatste absoluut niet. Je mag aanleggen wat je wilt. Alleen zul je het bestemmingstechnisch moeten regelen. Je kunt niet zomaar een stuk bos veranderen. Met voeren en bijvoeren heeft het niets te maken. Praten we over voeren dan hebben we het altijd over het los verstrekken van extra voedsel. Laten we een voorbeeld nemen. Ergens in Nederland ligt een mooi bosgebied, afwisselend met loof en naaldhout, hier en daar wat open stukken en aan de

van wildspiegels, men denkt aan het opschonen van de bermen, een digitaal wildsygnaleringsstelsel zou een optie kunnen zijn, dwangwissels en zwaartepunt bejaging. Maar afleidend voeren d.m.v. de aanleg van verschillende wildakkers blijkt niet opgenomen in de plannen. Wildspiegels kennen we, ze doen een tijdje hun werk, maar gewinning treedt op. Echt goedkoop zijn ze ook niet en het plaatsen vraagt een behoorlijke arbeidsinspanning. Automatische wildsinaleringssystemen werken goed in combinatie met een dwangwissel, maar het is schreeuwend duur. Het aanpassen van bermen helpt om de automobilist alerter te maken door middel van zichtverbetering. Maar reeën gaan de berm niet mijden, eerder het tegendeel. Daarbij betekent het opschonen van een

Voor de kosten hoeft je het aanleggen van wildweiden niet te laten. Het zaad kost slechts €6,75 per kilo en je hebt 30 kilo nodig voor 1 ha. Een wildweide van 1 hectare is meestal veel te groot. Meerdere kleine weiltes op de juiste plaatsen is vele malen beter, 200 m² is vaak genoeg. Het onderhoud beperkt zich tot twee keer maaien per jaar. En dan heb je er zeker drie jaar plezier van. Natuurlijk, de eerste aanleg kost wat meer. Een aantal cultuurtechnische maatregelen moeten genomen worden. Ik noem ploegen, eggen, bemesten, organische stof er in brengen, e.d. Kortom je zult eerst een beetje moeten gaan boeren. Voor het beheer is terreinkennis nodig, een waarheid als een koe. Die terreinkennis, adviseren vader en zoon Pelgrum, wil je delen. Samen kom je tot

Maak dus gebruik van de mogelijkheden die er zijn. Wildweiden brengen rust en dat is nu net wat de reeën nodig hebben. Schouwpaden zijn ook vaak goed te gebruiken of brandstrepes. Leg dus wildweiden of akkers aan met zaaigoed die bijdragen de schade te voorkomen. Heb je in de zomer geen last van aanrijdingen en in de winter wel dat is een zaaimengsel met veel zomervoer er in zinloos. Ook wildweiden inzetten als beheer maatregel is maatwerk. Hoe beter, hoe beter de resultaten. Na de aanleg volgt het onderhoud. Dat wil je zo simpel mogelijk houden en dus ook zo goedkoop mogelijk. Twee keer per jaar met de maaimachine er overheen mag toch geen probleem opleveren. De Pelgrum's claimen, mits goed voorbereid, dat pas na drie jaar weer een keer

aandacht aan monitoren. Kijk wat de nieuwe wildweiden doen. Bespeur hoe zij er op trekken en wat een enorme rust het de reeën brengt. En zie en registreer wat het resultaat van de wildweide maatregel is. Minder aanrijdingen! Een groot bijkomend effect van wildweiden is dat je een extra impuls geeft aan de biodiversiteit. Bloemen, kruiden en andere 'lekkere' gewassen trekken ook andere dieren aan. Insecten, vlinders, bijen, noem maar op. Het terrein wordt steeds rijker en diverser. De draagkracht neemt toe en dat heeft zijn uitwerking op de dichtheid. Iedereen wordt er beter van. Minder schade, minder trauma in het verkeer, rust onder de dieren en iets mooi om naar te kijken.

Met zaaigoed is de schade sterk terug te dringen. Je zult daarvoor wel het hele jaar iets moeten doen. Aandacht schenken aan de voedselbehoefte van de schadeveroorzakende dieren. Sturen op de voedselbehoefte. Dat is het toverwoord. Werken met zaaigoed, werkt aan een oplossing voor lange tijd. Een wildspiegel bijvoorbeeld is altijd maar voor even. Als in het bos niets meer te vreten is, komen de reeën er uit en gaan de weg over. Al plaats je om de meter een wildspiegel. Zaaigoed werkt langer, beter en effectiever.

In het volgende nummer gaat Rob Borst verder in op de praktijk. Hoe doe je het en hoe krijg je het grootste effect?

Foto: Bas Worm

JE KUNT NIET ZOMAAR EEN STUK BOS VERANDEREN

Je leert niet schieten van horen zeggen

Je leert het door het te doen. Je leert het door te kijken, kijken en nog eens kijken. Doen en weer doen. Zo was het in het verleden, toen er nog geen opleidingen waren en de fenomenen Workshop en Praktijktraining helemaal nog niet bestonden. Vroeger! Toen jaagde Opa en die wist hoe het moest. Opa had het geleerd van zijn Opa. Opa stond letterlijk met zijn voeten in de klei. Die wist wat natuur was. Hoe de eenden vlogen, wanneer ze invallen en dus ook wanneer je ze moest schieten. Opa wist wanneer de reeën uittraden. Welke jong was en welke oud. Geit, bok? Hij wist het allemaal. Opa deed met Kerst de haas zijn jas uit, plukte eenden en maakte het smal-ree panklaar. Was of ben je kind of kleinkind van Opa, dan heb je waarschijnlijk de broodnodige praktijkbagage meegekregen. Je hebt het geleerd door te kijken en door te doen.

Tijd schrijdt voort. Inzichten veranderen. De jacht is ietsje anders geworden. Wildbeheer heeft de voorkeur. Het ree is geen wild meer. Schadebestrijding voert de boventoon. Wetgeving, regels, bezwaren en beleid maken de uitvoering niet gemakkelijker. Schadebestrijding is een plicht. Het gaat om de aantallen en niet om de kwaliteit van de soort (zolang de duurzame staat van instandhouding maar gewaarborgd blijft). Is jacht, wildbeheer en schadebestrijding een abstracte bezigheid geworden? Eén die vanachter het bureau wordt uitgevoerd? Het lijkt soms wel zo. Dat kan niet en mag ook niet. Een geschoten ree moet nog steeds ontweiden worden en het inschieten van een nieuwe munitiesoort doe je ook niet virtueel op de computer.

Pilotgroepen werken mee aan universeel programma

De echte Opa's zijn er haast niet meer. De VHR is er wel. En die biedt hulp. Zij start met twee pilotgroepen in maart 2011 een programma praktijk- en vaardigheidsoefeningen. De praktijk, het contact met de deelnemers, zal nog sturing geven aan het programma. Het resultaat zal een universeel praktijk/vaardigheidstraining programma zijn dat universeel in Nederland ingezet kan worden. In elke regio, door elke WBE bijvoorbeeld. Het program-

Foto: Andy van Ommeren

ma gaat over het geweer, het schieten daarmee, de munitie en de ballistiek. Maar ook over het ontweiden, de huid afstropen, slachten, het vlees verzorgen en het zetten van een gewei op een plankje.

Van vakbroeders moet je het leren. Maak gebruik van de ervaring en vaardigheid van mensen die goed zijn, die weten hoe het moet. Leer dingen die je vindt dat je zelf moet kunnen. Eigenaren van een groot poeliersbedrijf hebben honderden zo niet duizenden stuks grofwild ontweid, van de huid ontdaan en panklaar gemaakt. De reeënjager ontmoet door aan de praktijktraining mee te doen de absolute kenners, de poelier, de trofeeënman en de ervaren schietinstructeurs.

Van een cursus of een training wil je veel leren. Hij moet dus nuttig zijn en interessant. Vooral leuk ook. Kennis vergaren in een aangename ambiance met gelijkgestemde mensen en de dingen doen die je wilt en vindt dat je moet.

Praktijk/vaardigheidstraining
 NU inschrijven:
djb.groen-grijs@planet.nl

Het Pilotprogramma praktijk/vaardigheidstraining, totaal zes dagdelen

Schieten: in 3 zaterdag ochtenden van 07.30-10.30 uur leren drie trainers de deelnemers belangrijke zaken over schieten op reeën. Over technieken, houdingen, doelen, de nodige ballistiek, gebruiken en gewoonten. Maar vooral gaat het om het oefenen. Je schiet in de drie sessies zeker 100 patronen op verschillende doelen en in verschillende houdingen. Locatie: schietbaan de Berkenhorst te Elspeet.

Ontweiden: het moet je door iemand geleerd zijn of voorgedaan zijn. Handigheid krijg je door ervaring. Bij een bekend poeliersbedrijf, krijgen de deelnemers een unieke ervaring. Daar zul je onder toezicht oog van de specialist het dier moeten ontweiden. Je leert de handigheidjes, de kneepjes van het vak. Waar snijd ik de kop af en hoe haal ik nu zo makkelijk de poten er af. Daarna moet het vel er af worden gestroopt en het dier panklaar gemaakt worden. Deze training beslaat de hele dag en begint om 09.00 uur.

Trofeeverzorging: hoe zet je nu dat gewei op een plankje? Hoe lang moet ik nu koken? Hoe werkt het bleken? Je moet het een keer doen, je moet het weten. Schenk ook eens aandacht aan het fenomeen CIC en de punten berekening van een trofee.

Evenmin ontweiden door alleen te kijken

Services, dus inclusief

- Op Berkenhorst krijgt je een stevig ontbijt geserveerd, immers je moet vroeg beginnen. Koffie, thee, brood, het staat allemaal klaar.
- Tijdens de dag ontweiden krijg je een lunch aangeboden.
- Tijdens de trofeeverzorging en CIC uitleg zal het je aan niets ontbreken.
- Uniek voor deze praktijk/vaardigheidstraining is dat door bemiddeling van Geweermakerij Elspeet een munitieleverancier haar medewerking aan de praktijk/vaardigheidstraining wil geven. Schieten met gesponsorde munitie in gangbare kalibers zit er zo maar in. Dit is voor de deelnemer een mooie financiële meevaller.
- Waarschijnlijk hebben we ook richtkijkers van Swarovski om uit te proberen.
- Elke deelnemer krijgt een handig persoonlijk instructieboek uitgereikt en na afloop een certificaat van deelname.

Data

De eerste Pilot praktijk/vaardigheidstraining start met het schieten op zaterdag 5 maart en de tweede begint op zaterdag

Foto: Andy van Ommeren

En het gewei komt ook niet vanzelf op de plank

26 maart. De dagen Ontweiden zijn respectievelijk, 14 maart en 4 april. Het dagdeel Trofeeverzorging, 17.00-21.00 uur vindt plaats in Diepenheim, op 17 en 31 maart.

Inschrijving

Dat kan telefonisch bij Donald Buijtdorp 0294-237350 of 06-53391575.

Of per mail aan de redactie: djb.groen-grijs@planet.nl Daarna krijg je van het secretariaat VHR je deelname bevestigd en de noodzakelijke informatie over tijden, plaats en wat mee te nemen. Zo willen wij graag weten met welk kaliber u schiet.

Kosten, Pilotgroep betaalt 25% minder

Het zijn de eerste twee pilot groepen van maximaal 15 man die de VHR het programma praktijk/vaardigheidstraining voor een speciale prijs wil aanbieden. Je helpt zo mee aan de verdere ontwikkeling van de training. Jouw inbreng en deelname is leerzaam voor de volgende groepen waar ook in het land. Voor slechts € 187,50 mogen de eerste 30 deelnemers aan deze training deelnemen.

Wildfotografie Andy van Ommeren

- Edelwild
- Zwartwild
- Damwild
- Reerwild
- Kleinwild
- Moeflons

Expositie:

Natuurcentrum Veluwe

Groot Ginkelseweg 2, 6718 SL Ede

Businesspark Stein 301, 6181 MC Stein-Elstloo

Tel. 046 - 436 05 34

www.andyvanommeren.nl

Digitaal Faunadossier

Voor jacht, beheer en schadebestrijding: voor JAGERS, door JAGERS

Vier partijen, de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (KNJV), de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer (NOJG), de Vereniging Wildbeheer Veluwe (VWV) en de Vereniging Het Reewild (VHR), zetten gezamenlijk de schouders onder de totstandkoming van één nationaal Digitaal Faunadossier. De voorzitters van deze verenigingen werken samen in de hiervoor opgerichte commissie 'Landelijk Overleg Faunabeheer Nederland' (LOFB). Het Digitaal Faunadossier wordt een op inventarisatie en monitoringgegevens gebaseerd centraal databestand jacht, beheer en schadebestrijding. Het moet op 1 april 2011 operationeel zijn, maar wat is een half jaar vóór de beoogde startdatum de stand van zaken? Peter Peeters, Rob Borst en Sjoerd Wiersma, drijvende krachten achter de LOFB-taskforce Digitaal Faunadossier, geven tekst en uitleg.

Eén centrale databank van de verenigingen voor afschotgegevens en populatiecijfers, dat is in het kort de gedachte achter het Digitaal Faunadossier. Hoe belangrijk is de realisatie van zo'n gezamenlijk ontwikkelde internet-applicatie?

Projectleider Rob Borst legt uit: 'In Nederland zijn jagers/wildbeheerders bezig met inventariseren, monitoren en uitvoeren in de zin van jacht, beheer en schadebestrijding. Van oudsher verzamelen wij verschillende gegevens. Die gegevens komen nu op allerlei wijze via diverse kanalen ter bestemde plekke.'

Sjoerd Wiersma, lid van de 'taskforce': 'De informatiestroom rondom jacht, beheer en schadebestrijding vindt tot nu toe plaats vanuit de individuele wildbeheerder richting Wildbeheereenheid (WBE), de bovenliggende verenigingen en de provincies. Wat de vier belangenbehartigersverenigingen graag willen, is dat er één centraal databestand met landelijke dekking wordt opgezet, zodat alle verzamelde data structureel op uniforme manier wordt verwerkt. We willen af van al die eilandjes, waarbij de een zijn gegevens nog op papier zet, terwijl de ander dat doet op CD-rom, harde schijf of stand-alone-database'. Op basis van de gedachte om alle data bij elkaar te brengen, zijn we gaan nadenken over de vraag: hoe zou je dat het best kunnen concretiseren voor de man in het veld en de partijen die data nodig hebben? Aansluitend zijn we een plan gaan ontwikkelen.'

Borst: 'Met 'we' bedoelen we de KNJV, de Nederlandse Organisatie voor Jacht en Grondbeheer, de Vereniging Wildbeheer Veluwe en de Vereniging Het Reewild.

Vier partijen die met elkaar een schat aan gegevens bezitten, maar die tot nu toe ieder vanuit hun eigen achtergrond allemaal hun eigen ding deden. Sinds de komst van de Flora- en faunawet zie je dat de wederzijdse belangen sterker naar elkaar toe groeien. De essentie van de wet is immers bescherming van soorten. Alle vier genoemde verenigingen zitten op datzelfde spoor. Wat de gegevensverwerking voor het viertal lastig maakt, is dat het faunabeheer in het kader van de Flora- en faunawet is gedelegeerd aan twaalf provincies. Behalve dat de vier verenigingen hun data op eigen manier in kaart brengen, hebben ze ook nog eens te maken met veertien Faunabeheereenheden (FBE's) in twaalf provincies. Ook deze FBE's zijn op hun eigen manier bezig met de informatiestroom over beheer en schadebestrijding. Kortom, het landschap oogt even divers als versnipperd.'

Krachtige speler

Langzaam maar zeker drong bij iedereen het besef door dat krachtenbundeling en onderlinge afstemming niet alleen wenselijk maar tevens onontkoombaar is.

Wiersma: 'Dat inzicht leidde in eerste instantie tot de totstandkoming van het platform Grofwildbeheer Nederland (GBN) en in juli 2009 tot de taskforce 'Digitaal Faunadossier, omdat iedereen beseftte dat het zaak was ook andere diersoorten een plek te geven in dit proces. Het overleg resulteerde circa driekwart jaar geleden in een definitief Programma van Eisen.'

Borst: 'Uitgangspunt is dat we daarmee alle leden van de vier verenigingen willen en kunnen faciliteren.' Wiersma: 'Die leden vormen onze kracht. Omdat we

dankzij al die leden een krachtige speler zijn op dat gebied. Daarmee zijn we vergelijkbaar met andere particuliere gegevensverzamelende natuurorganisaties.'

Peter Peeters: 'Met de gegevens van al die vrijwilligers kun je niet alleen een ont-heffing aanvragen en vaststellen hoeveel dieren er worden doodgereden, maar de cijfers leveren evenzeer een onmisbare bijdrage aan de instandhouding van soorten. Met elkaar beschikken we in dit opzicht over een enorm potentieel.'

Borst: 'Misschien geven we, op basis van alle dan beschikbare cijfers, in navolging van SOVON, over vijf jaar geen Broedvogel-atlas uit, maar wel een grofwild-atlas of ganzenatlas.'

Welke data krijgen een plek in het Digitaal Faunadossier?

Borst: 'Van konijn tot zwijn. Beter gezegd: alle soorten die binnen het raamwerk van jacht, beheer en schadebestrijding vallen. Met andere woorden: het gaat om meer dan alleen grofwild, zoals nog weleens gedacht wordt'. Naast compleetheid is eenduidigheid een sleutelwoord bij de realisatie van het Digitaal Faunadossier.

Borst: 'Er komt een standaard, hetgeen wil zeggen dat we in Nederland straks allemaal op dezelfde manier data verzamelen. Op zich is dat verzamelen niks nieuws, want gesegmenteerd doen we dat in feite al, zij het dat we deze methoden en werkwijze ter verkrijging van gegevens nu bundelen en ter validatie voorleggen aan de Gegevensautoriteit Natuur (GAN). Daarnaast willen we convenanten met alle 'stakeholders' in dit land afsluiten. Zeg maar: hoe gaan we in Nederland met deze gegevens om? Waarvoor gaan we die gegevens gebruiken en voor welk doel stellen we ze ter beschikking? De achterban van de vier verenigingen heeft er recht op te weten wie welke gegevens op welk moment krijgt en met welk oogmerk.' Wiersma: 'Mag ik nog één stapje teruggaan? We hebben inderdaad met elkaar afgesproken dat er één standaard moet komen, maar deze standaard dient wel eenvoudig te zijn. In die zin dat iedereen in Neder-

land op een werkbare manier zijn gegevens moet kunnen invoeren'. Borst: 'Mede in dat licht kiezen we ervoor om eerst in te zetten op de 'need-to-know'-gegevens. Mocht men op den duur zo gemotiveerd raken dat men meer wil, dan kunnen we verdergaan met de 'want-to-know'-gegevens. Anders gezegd: in eerste instantie richten we ons op datgene wat wettelijk nodig is en dat is al genoeg. Dat vastgesteld hebbende, ga je vervolgens op zoek naar een instrument waarmee je dit realiseert. Zo zijn we terechtgekomen bij het Nederlands Wild Registratie Systeem, een digitale schil voor communicatie, data-opslag en data-management. In gewoon Nederlands: het maakt niet langer uit welk geautomatiseerd systeem je hanteert, zolang er maar op basis van de standaard een uitwisseling plaatsvindt met die schil. En zelfs als dat laatste niet het geval is, zorgen we ervoor dat er een invoermodule beschikbaar komt waarmee dat wel kan.'

Wiersma: 'Basisprincipe is dat het systeem gedragen wordt door alle leden van al de vier verenigingen, dat het systeem vanuit het veld gevoed wordt, waarbij duidelijk is welke partij op welk niveau een rol speelt als het gaat om overkoepeling van gegevens. Zo kan als dat nodig is een FBE op basis van eenduidig in het Nederlands Wild Registratie Systeem ingevoerde cijfers snel op WBE-niveau inzicht krijgen in de stand van zaken bij een bepaalde wildsoort, maar dat kan als we dat willen ook gelden voor medewerkers van de leerstoel Faunabeheer van Stichting De Eik te Wageningen. Met de gegevens van heel Nederland in de hand kunnen we tevens beleidsstukken onderbouwen. Hiervoor moeten we met alle partijen de dataconvenanten afsluiten.'

De voordelen van een gezamenlijk opgebouwd en actueel Digitaal Faunadossier zijn evident, maar de waarde ervan staat of valt met de input van de jagers/beheerders. Hoe denkt men iedereen enthousiast te krijgen?

Wiersma: 'Er is een communicatieplan, maar los daarvan buigt het LOFB zich sowieso over de vraag hoe we mensen zo goed mogelijk kunnen motiveren. Op de ledenvergade-

Foto: J. Huttinga

CHAMPAGNE
ALAIN BOUTILLAT

*Een uniek
geschenk.*

www.boutillat.nl

ring van de KNJV heb ik geroepen: 'Meedoen moet sexy zijn'. Van een aantal aanwezigen had ik meteen de lachers op de hand, maar het raakt wel de kern van de zaak. Bij de implementatie van dit systeem zullen de WBE's een cruciale rol spelen!

Peeters: 'Laten we niet vergeten dat het niet allemaal nieuw is wat we gaan doen. Er is al veel waardevols. Ten aanzien van het grofwild in de leefgebieden zoals de Veluwe of de ganzen en eenden in de rivieren en kustgebieden zijn bijvoorbeeld dankzij de WBE's al heel veel data beschikbaar en bruikbaar. Die lijn willen we doortrekken. Elke wildbeheerder moet direct zien wat zijn bijdrage is aan het geheel en merken dat het eenvoudiger wordt zijn taken uit te voeren. Waar we als 'taskforce' aan werken, is een tweetrapsraket: eerst goed implementeren en voorlichten en dan als samenwerkende verenigingen zorgen voor tastbare resultaten van de input.'

In hoeverre kan het Digitaal Faunadossier het maatschappelijk draagvlak voor het faunabeheer in dit land versterken?

Borst: 'In een aantal provincies heeft men veel gegevens over de vos verzameld. De discussie die in andere delen van het land rondom deze soort nog vaak wordt gevoerd, is daar inmiddels een gepasseerd station. Hopelijk geldt dat straks in zijn totaliteit voor heel Nederland en daarbij denk ik uiteraard niet uitsluitend aan de vos!' **Peeters:** 'Het op landelijke schaal benaderbaar, inzichtelijk, vergelijkbaar en bruikbaar maken van populatie- en afschotcijfers is het fundament onder dit systeem. Waar we naar streven is een systeem dat gebaseerd is op dezelfde gegevens in het hele land over een reeks van jaren, omdat we met dergelijk materiaal straks goud in handen hebben. Goud voor de soortbescherming, goud voor onze achterban en dus goud voor het werk dat onze achterban doet.'

Is het de bedoeling dat de reeds aanwezige gegevens eveneens worden ingevoerd in het systeem?

Borst: 'Ik noem het liever doorbouwen op de bestaande gegevensstroom en het volledig maken daarvan.' **Peeters:** 'We denken bijvoorbeeld aan aansluiting op de WBE-databank van de KNJV maar ook op de

Foto's: J. Huttinga

HET IS NU HET IS NU

databanken van de andere verenigingen!' **Borst:** 'Als het gaat om tellen, monitoren en afschot, leggen we datgene aan 'best practices' die er al zijn, in de standaard vast. We gooien dus allerminst het kind met het badwater weg, maar zien het als basis voor een verdere verbetering die bovendien meerwaarde oplevert. Natuurlijk willen we geen trendbreuk in de waardevolle data die er reeds zijn.'

Wiersma: 'Al was het maar omdat het technisch gezien heel eenvoudig is bestaande datastromen aan elkaar te knopen en daar statistieken aan te ontleenen.'

Borst: 'Overigens hebben we niet alleen gekeken naar de behoefte in eigen kring, maar ook naar de wensen van FBE's en provincies. Wij weten waar de belangen van onze afnemers liggen en spelen daar op in. Ook bij de GegevensAutoriteit Natuur.' **Wiersma:** 'Niet onvermeld mag blijven dat we bij dat alles scherp letten op de privacy-wetgeving. Degenen die in het veld zorgen voor de input kunnen ervan verzekerd zijn dat hun persoonlijke gegevens met dit systeem niet op straat komen te liggen.'

Wat moet er nog gebeuren voordat het Digitaal Faunadossier volledig operationeel is?

Wiersma: 'Er wordt thans hard gewerkt om het gereedschap te bouwen. In concreto moet je denken aan een internet-applicatie die men zowel thuis als mobiel kan voeden. Parallel daaraan zijn we bezig met het doorontwikkelen van de afspraken tussen de verschillende partijen die gelieerd zijn aan dit project, om aldus tot de beoogde samenwerking te komen.'

Peeters: 'Nogmaals: datgene wat bestaat willen we inpasbaar maken in die schil. We willen niemand uit zijn bestaande praktijk drukken, maar die praktijk juist ondersteunen en de mogelijkheid ook bieden waar deze nog niet bestaat. Met als doel het gezamenlijk tot stand brengen van die ene belangrijke databank. De 'S' van samenwerking is, met andere woorden, essentieel.'

Wiersma: 'De kern van dit hele verhaal is in drie woorden samen te vatten: meten is weten.' **Borst:** 'Peter, Sjoerd en ik zijn, net als de lezers van dit artikel, jagers. Het belang van de achterban is ook ons belang. Anders gezegd: dit project wordt gedaan voor jagers door jagers.'

DE NOOIT OF NOOIT

Wiersma: 'Toch wil ik niet verhelen dat dit initiatief een proces van vallen en opstaan is. Gaandeweg heb je te maken met mensen die op het laatste moment op de trein springen, aan de noodrem trekken of zelfs van de trein willen springen. Het blijft mensenwerk. In dat licht is het heel belangrijk alle neuzen dezelfde kant op te houden. Soms moet je het individueel belang ondergeschikt maken aan ons gezamenlijk belang.' **Borst:** 'De jager doet goed werk in Nederland. Die jager willen we bedienen door ervoor te zorgen dat hij zijn werk zo goed en gemakkelijk mogelijk kan doen. Ook ik zit liever in het veld dan achter mijn pc gegevens in te vullen, maar het hoort er wel bij voor duurzaam behoud van de soorten waar wij mede verantwoordelijkheid voor dragen.'

Peeters: 'Bij de WBE's bespeur ik een toenemende gretigheid. Men wil handige instrumenten hebben om alle benodigde gegevens op een efficiënte manier te kunnen verzamelen en ondersteund worden door de verenigingen. Men is eraan toe.'

Met welke tijdslijn moet wildbeherend Nederland rekening houden?

Borst: 'Eind november levert de bouwer van de schil het concept op, om het begin december aan de voorzitters van de vier verenigingen te laten zien. Met inbegrip van eventuele bijsturing en proefdraaien bij een aantal WBE's verspreid in Nederland, zullen we op 1 april 2011 zover zijn dat de ontwikkelingfase wordt afgesloten en dat de implementatie kan starten. Eind volgend jaar zullen de 300 WBE's en de wildbeheerders ermee aan de slag zijn gegaan.' **Peeters:** 'Komend voorjaar willen we in elke provincie met een WBE proefdraaien op het gebied van tellingen. We zullen regelmatig met nieuws naar buiten treden en de consultants van de KNJV zijn getraind om waar nodig voorlichting te geven. Laat ik het zo zeggen: rond dit thema wordt het niet meer stil.'

Borst: 'Dat geldt voor alle vier partijen, want dit is voor alle betrokkenen een hoofdzaak.' **Wiersma:** 'Vanaf nu laten we op transparante wijze zien dat dit voor

alle partijen toegevoegde waarde heeft. Het scenario waar we naartoe werken, is dat iedereen er gewoon bij wil horen, dat elke wildbeheerder denkt: ja, dat Digitaal Faunadossier is precies wat ik nodig heb en daarom draag ook ik mijn steentje bij om het zo volledig en up-to-date mogelijk te maken.' **Borst:** 'Dit project is inderdaad pas succesvol als de samenwerking daadwerkelijk inhoud krijgt.'

Peeters: 'Dat succes gaat er komen, dat voel ik, maar heeft wel als voorwaarde dat alle partijen zich richten op wat ons verenigt in plaats van wat ons scheidt. Ik spreek in dit verband graag van 'in vereniging sterk'. Als we die gedachte levend houden, zijn we met z'n allen winnaars in die zin, dat we jagend en wildbeherend Nederland als professionals neer kunnen blijven zetten. Je moet kunnen laten zien dat je gezamenlijk de nieuwe mogelijkheden benut die digitalisering ons biedt. Die kans ligt er en die moeten we met beide handen pakken door de handen nu ineen te slaan. Er is geen weg terug. Het is nu of nooit.'

ZECHprotec

- Dermatological test rating: "Very Good"
- No follow-up treatment
- Made for professionals
- Already impregnated
- Lifetime activity

VERY GOOD

SKIN AMICABILITY

www.rovince.com

BROCHURE 2010: [WWW.ROVINCE.COM](http://www.rovince.com)

Voor vragen of bestellingen: info@rovince.com

Door Jan M. Smit

HEMKER & BEKKING

dé winkel voor dé buitenmen

Já, kijk maar eens goed!

Aan de verloting van deze schitterende nieuwe verrekijker van Swarovski, kunt u meedoen tot en met 13 januari 2011. Bezoek in deze periode één van onze winkels, lever na uw aankoop deze bon ingevuld in en u maakt kans op deze Swarovski EL Swarovision 8,5 x 42 f.w.v.

€ 2.260,-

Een unieke kijker voor iedereen die zijn blik helder en scherp wil verruimen!

IK DING MEE NAAR DE SWAROVISION 8,5x42

Ik ben óók tevreden klant van Hemker & Bekking en doe mee aan deze verloting van een prachtige SWAROVSKI EL SWAROVISION verrekijker.

NAAM: _____

TEL.nr.: _____

E-MAIL: _____

Ik ben op de hoogte van de actievoorwaarden die op de website www.hemker-bekking.nl staan vermeld.

SWAROVSKI OPTIK

DECEMBER-OPENING

Vrijdag 24 en vrijdag 31 december geopend van 10:00 tot 16:00 uur. Dinsdag 28, woensdag 29 en donderdag 30 december normaal geopend. Zaterdag 25 december en zaterdag 1 januari gesloten.

GRATIS JACHTBITTER

Voor elke klant die ons op 28, 29, 30 of 31 december bezoekt, is er een gratis zakflacon smakelijke jachtbitter. Op is op...

Is deze kijker binnenkort van u?

H&B WENST U EEN WILDRIJK NIEUW JAAR

Wild und Hund, 21/2010

Kogels met een scherpe rand in de mantel zouden meer snijhaar geven. Michael Schmid en Claudia Elbing onderzochten of dit een grond van waarheid zou bevatten. Het komt regelmatig voor dat het wild niet ter plaatse ligt en vooral in Duitsland worden kogels ontworpen, die duidelijker schottekens op de plaats van aanschieten zouden opleveren. Die scherpe rand zou bosjes snijhaar op leveren, hetgeen de aanschotplaats duidelijk zou markeren waardoor een nazoek op de goede plaats zou kunnen beginnen. Bij het treffen zou de kogel werken als een perforator, de haartjes zouden direct en scherp worden losgesneden. Er is een

Als 'proefmodellen' namen de onderzoekers de dos van een ree en van een varken. Ze schoten in windstil weer, op 60 meter. Om de eventuele haren op te vangen werden de vellen boven een wit laken opgehangen. Ze zien ook wel in dat deze proef statistisch weinig waarde heeft, maar er zou toch van een trend in de werking van de kogels gesproken kunnen worden. Onderzocht werden de Brenneke TOG (buitenliggende snijrand), de Norma Vulkan, de RWS Bionic Yellow, de RWS Doppelkern (meer naar binnen liggende snijrand), de Sako Hammerhead en de Barnes TSX. Om een lang verhaal kort te maken: van de 'gewone' kogels was er maar één die geen snijhaar opleverde, de

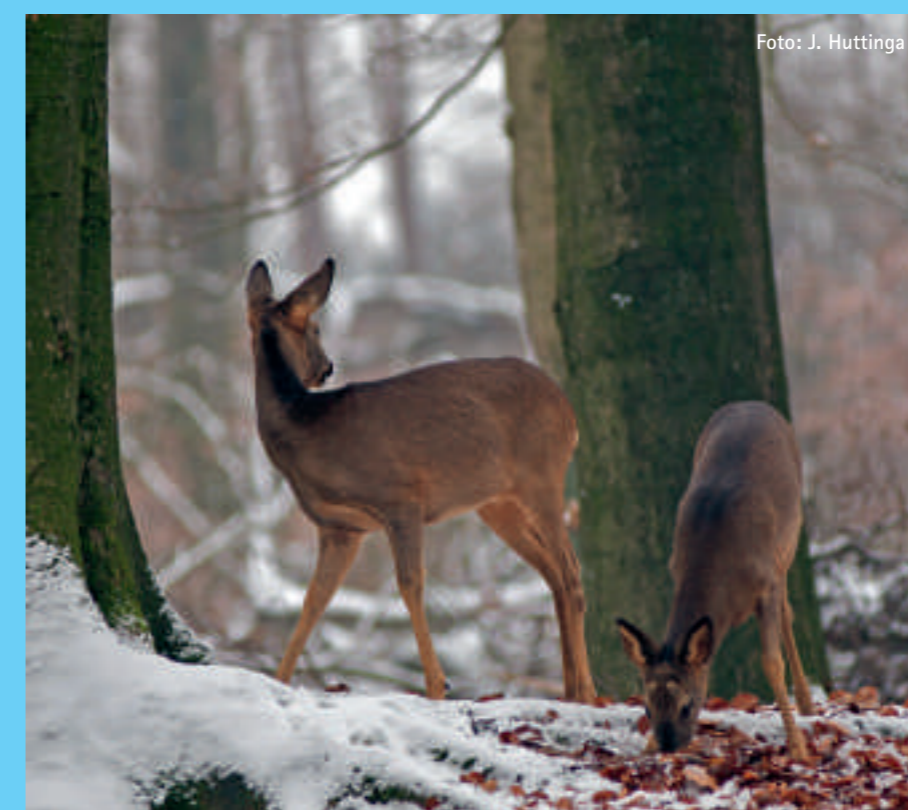

Foto: J. Huttinga

ontwerp waarbij de rand buiten de kromming naar de punt (ogive) is aangebracht en een vorm, waarbij de bolling van de punt eerst wat naar binnen verloopt om daar dan een scherpe rand aan te brengen, die dus niet buiten de bolling komt uit te steken. Die laatste vorm zou wat beter voor de ballistische coëfficiënt zijn, al is zonneklaar dat beide constructies voor die BC ongunstig zijn. Maar goed, indien je nooit verder schiet dan die veel gepropageerde 100 meter kan dat geen grote invloed hebben op het effect van de plaats van treffen.

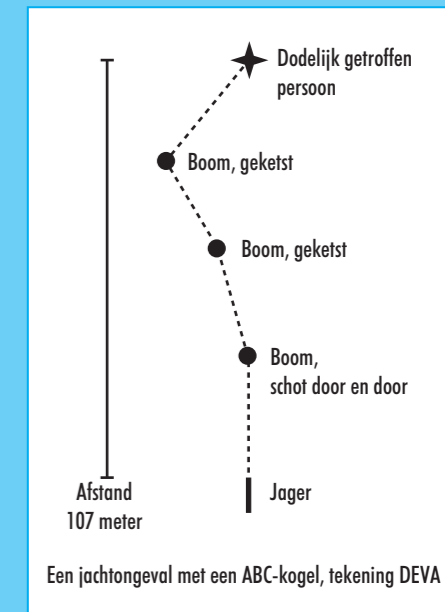
Hammerhead. Bij de andere werden wat snijharen gevonden, de meeste bij de RWS Doppelkern. Het aantal varieerde van twee tot zeven, dus op de ruwe grond wordt dat zoeken als naar een speld in de hooiberg.

(Het onderzoek toont volgens mij aan, dat het gebruiken van een snijrand voor de praktijk nauwelijks tot geen aantoonbaar voordeel oplevert. Ben je een wat meer ervaren jager en kun je ook verder weg schieten dan die enkele tientallen meters, dan gaat de slechte BC van die snijrandkogels meetellen - jms).

Deer, herfst 2010

Men maakt melding van een gedegen onderzoek van de Deutsche Versuchs und Prüfanstalt für Jagd und Sportwaffen, de DEVA, naar onderzoek van ketsgedrag van kogels en wat de splintering kan doen. Dit wordt gedaan om te zien of de volkoperen kogels (VKK's) minder gevaarlijk zijn dan de conventionele deelmantels of de versterkte versies. Drie kalibers worden daarvoor genomen, de .243., de .308 en de 9,3x74R, al met al betreft het 10.000 schoten! Nu al is te zeggen dat een beoordeling moeilijk is, maar de definitieve uitslag zou wel eens verrassende resultaten op kunnen leveren.

(De aanleiding tot dit onderzoek was het ketsgedrag van een kogel, weergegeven door bijgaande schets. Het zou hier om een VKK gaan, maar nadere mededelingen duiden wel degelijk op een deelmantelkogel. Sommige commentatoren zeggen dat op dit onderzoek werd aangedrongen om de Duitse fabrikanten tijd te geven om hun marktaandeel aan VKK's te vergroten, voordat dit zou verdwijnen naar Barnes, Lapua en anderen.

Een jachtongeval met een ABC-kogel, tekening DEVA

De DEVA ziet een voortgaand onderzoek naar de eigenschappen van zowel de loodvrije als loodhoudende munitie als wenselijk - jms).

jan1.smit@wxs.nl

Redelijk wild.

Wilt u meer weten over de Touareg? Breng dan een bezoek aan de Volkswagen-dealer of kijk op www.volkswagen.nl.

Das Auto.

Brandstofverbruik Ø 9,9 – 15,7 L/100km (1L op 6,4 - 10,1 km). CO2 uitstoot Ø 243 - 375 g/km.

De Touareg is verkrijgbaar vanaf € 62.990,- inclusief BTW en BPM, exclusief verwijderingsbijdrage en kosten rijklaar maken. Getoonde afbeelding kan meeruitvoeringen bevatten. Wijzigingen en drukfouten voorbehouden.